

PRITARTA
Šiaulių lopšelio-darželio „Pupų pėdas“
Tarybos 2019 m. vasario 26 d.
protoliniu nutarimu
(protokolo Nr. ĮT-1 (2.1.))

PATVIRTINTA
Šiaulių lopšelio-darželio „Pupų pėdas“
direktoriaus 2019 m. vasario 26 d.
įsakymu Nr. V-15 (1.5)

ŠIAULIŲ LOPŠELIS-DARŽELIS „PUPŲ PĖDAS“

VAIKŲ SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMA

**„SVEIKAS DARŽELIS“
2019–2023 METAI**

Šiauliai, 2019

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS	3
II. SITUACIJOS ANALIZĖ.....	3
III. SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIORITETAI	8
IV. SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMA 2019–2023 METAMS	8
1-oji veiklos sritis. SVEIKATOS STIPRINIMO VEIKLOS VALDYMO STRUKTŪRA, POLITIKA IR KOKYBĖS GARANTAVIMAS.	8
2-oji veiklos sritis. PSICHOSOCIALINĖ APLINKA	9
3-oji veiklos sritis. FIZINĖ APLINKA	10
4-oji veiklos sritis. ŽMOGIŠKIEJI IR MATERIALIEJI IŠTEKLIAI.....	11
5-oji veiklos sritis. SVEIKATOS UGDYMAS.	12
6-oji veiklos sritis. SVEIKATĄ STIPRINANČIOS MOKYKLOS VEIKLOS SKLAIDA IR TĘSTINUMO LAIDAVIMAS.....	13
V. SVEIKATOS STIPRINIMO VEIKLOS VERTINIMAS	14
VI. LĖŠŲ ŠALTINIAI	14
VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS.....	14

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Šiaulių lopšelio-darželio „Pupų pėdas“ vaikų sveikatos stiprinimo programa 2019–2023 metams „Sveikas darželis“ (toliau – programa) parengta vadovaujantis 2019–2021 metų įstaigos strateginiu veiklos planu, 2019 metų veiklos planu, lopšelio-darželio „Pupų pėdas“ ikimokyklinio ugdymo programa „Pažinimo žingsneliai“, patvirtinta Šiaulių lopšelio-darželio „Pupų pėdas“ direktoriaus 2018 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. V-47 (1.5), „Bendrajai priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa“, lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimo rezultatais, įstaigos dalyvavimo Sveikatos stiprinančių mokyklų programoje patirtimi, lopšelio-darželio dalyvavimo sveikatos stiprinimo, aplinkosaugos projektų, programų patirtimi, bendruomenės poreikiais ir nustato 2019–2023 metų sveikatos stiprinimo tikslus bei uždavinius, apibrėžia prioritetus, numato priemones uždaviniams įgyvendinti.

Šiaulių lopšelio-darželio „Pupų pėdas“ vaikų sveikatos stiprinimo programa 2019–2023 metams siekiama stiprinti vaikų sveikatą, kurti integruotą ir vieningą sveikatos stiprinimo sistemą, sveikatai palankią saugią aplinką. Programos turinys apima ankstyvąjį, ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą.

Programą įgyvendins lopšelio-darželio „Pupų pėdas“ bendruomenė kartu su socialiniais partneriais.

II. SITUACIJOS ANALIZĖ

2019 m. sausio 1 d. duomenimis lopšelių-darželių lanko 212 vaikų nuo 2 iki 7 metų. Lopšelyje-darželyje yra 11 grupių (2 ankstyvojo amžiaus, 6 ikimokyklinio amžiaus, 3 priešmokyklinio amžiaus grupės). Lopšelis-darželis dirba 10,5 val. per dieną, yra budinti grupė. Įstaigoje dirba 44 darbuotojai, iš jų – 22 pedagogai.

Atlikus 2018 metų vaikų sveikatos analizę, nustatyta, kad vaikai turi tokių sveikatos sutrikimų: 34 proc. visų vaikų turi regos sutrikimų, 16 proc. – širdies ir kraujagyslių sutrikimų, 5 proc. – kvėpavimo sistemos sutrikimų, 3 proc. vaikų turi antsvorio, 3 proc. – alerginių susirgimų, o 4 proc. vaikų nustatyta netaisyklinga laikysena ir plokščiapėdystė. Specialiųjų poreikių vaikai integruojami į bendrąsias grupes. Kalbos ir komunikacijos sutrikimų turintiems vaikams pagalbą teikia logopedas. Tikslinga kalbos korekcija vykdoma individualių ir grupinių užsiėmimų metu. Vykdomas tęstinumas grupėje. Pedagogai, logopedas, visuomenės sveikatos specialistas individualiai bendrauja ir bendradarbiauja su ugdytinių tėvais, teikia konsultacijas.

Lopšelio-darželio „Pupų pėdas“ veiklos plane vienas iš prioritetų yra „Sveikatos saugojimo ir stiprinimo sistemos tobulinimas“, kurio tikslas – formuoti bendruomenės narių sveikos gyvensenos įgūdžius ir nuostatas. Pagrindiniai uždaviniai: sėkmingiau spręsti vaikų sveikatos problemas bendradarbiaujant su tėvais, vykdyti aktyvią sportinę, švietėjišką, prevencinę veiklas.

Šiaulių lopšelio-darželio „Pupų pėdas“ veiklos kryptys:

1. Kryptingas vaikų sveikatos saugojimo ir stiprinimo kompetencijos ugdymas.
2. Etninės kultūros, gamtinės aplinkos suvokimo, tautinės savimonės, kūrybiškumo puoselėjimas.
3. Pedagogų ir tėvų partneriškas bendradarbiavimas.

Išskirtinis dėmesys lopšelyje-darželyje skiriamas saugios, patrauklios, vaikų fizinį aktyvumą skatinančios aplinkos kūrimui, grupių ir kitų edukacinių erdvių turinimui. Pagal poreikį ir galimybes nuolat atnaujinamas ir papildomas sportinis inventorių, kuriamos naujos, ugdytinių aktyvumą ir sveikatinimą skatinančios veiklos, erdvės.

Lopšelyje-darželyje įrengta šiuolaikiška, moderni sporto salė, kurioje vyksta kūno kultūros užsiėmimai, varžybos, šventės, lauke – moderni krepšinio aikštelė. Didelis dėmesys skiriamas vaikų fiziniam aktyvumui, higienos įgūdžių ir sveikos mitybos įpročių formavimui, saugios ir sveikos aplinkos puoselėjimui. Įstaigoje nuolat vykdomi įvairūs sveikatos, aplinkosaugos ir kt. projektai:

- ✓ Nuo 2003 m. dalyvaujame Sveikatą stiprinančių mokyklų tinkle.

✓ Nuo 2012 m. dalyvaujame Žemės ūkio ministerijos ir Sveikatos apsaugos ministerijos pieno produktų vartojimo vaikų ugdymo ir švietimo įstaigose paramos „Pienas vaikams“, vaisių vartojimo programose.

- ✓ Dalyvaujame UAB „Atliekų tvarkymo centro“ projekte „Mes rūšiuojam“.
- ✓ Dalyvavome respublikiniame sportiniame projekte „Lietuvos mažųjų žaidynės-2018“
- ✓ 2018 m. dalyvavome tarptautiniame eTwinning projekte „Aš mėgstu judėti“.
- ✓ 2018 m. dalyvavome akcijoje „Apibėk mokyklą“, „Švarių rankų šokis“.
- ✓ Darželyje vykdyti projektai: „Kvėpuok laisvai, gyvenk ilgai“, „Aš saugus, kai žinau“, „Į darželį – po žiedelių“, „Išgirskime tylą“, „Spalis – sveikatos meniu“.

Lopšelyje-darželyje puoselėjame sveikatos ugdymo tradicijas: tradiciniai renginiai, saugaus eismo ir prevencinės saugios gyvenamos valandėlės, įvairios išvykos, edukaciniai užsiėmimai, fizinio aktyvumo renginiai, parodos ir kt. Esame aktyvūs miesto, respublikos sveikatinimo renginių dalyviai: nuolat dalyvaujame (esame pasiekę aukštų rezultatų, I, II ir III vietos nugalėtojai) Šiaulių miesto ikimokyklinių ugdymo įstaigų olimpinėse žaidynėse „Mažasis olimpietis“. Kasmet priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo grupių vaikai ir pedagogai dalyvauja konkurse „Sveikuolių sveikuoliai“, dviratukų varžybose.

Dalyvaudami įvairiuose renginiuose įstaigos pedagogai yra sukaupę daug žinių, įgūdžių ir skiria laiko gerosios patirties sklaidai. Lopšelis-darželis, bendradarbiaudamas su Šiaulių Dainų mikrorajono darželiais, dalijasi savo patirtimi sveikos gyvenamos srityje, kasmet organizuoja Dainų mikrorajono ikimokyklinių įstaigų sporto šventę „Linksmosios estafetės“. 2017 m. lopšelis-darželis dalyvavo Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo konkurse, kur pristatė projektą „Noriu augti sveikas“ ir laimėjo lėšų šio projekto įgyvendinimui. Rengiam pramogas ir varžybas lopšelio-darželio ugdytiniais ir jų tėveliams: „Ir mamytę ir tėvelį mes aplenkti galim“, „Kamuoliukų dienele“, „Drąsūs, stiprūs, vikrūs“, „Basos pėdutės“, „Morkadienis“, „Obuoliukai, obuoliai“, „Vasaros kiemas“ – tai renginiai, tapę tradiciniais, laukiami ir organizuojami kasmet.

Įgyvendintos kvalifikacijos kėlimo programos. Pedagogai gilinosi į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo naujoves, aktyvių metodų taikymą ugdant vaikų kalbą, sveikatos ugdymo galimybes, skaitmeninių technologijų taikymą ugdymo procese ir kt.

Profesinės kompetencijos tobulinimui 2018 metais skirta vidutiniškai po 5 dienas. Per 2017–2018 metus dviem pedagogams suteikta vyresniojo ikimokyklinio ugdymo auklėtojo kvalifikacinė kategorija, meninio ugdymo mokytojai suteikta metodininko kvalifikacinė kategorija. Pedagogai nuolat tobulino savo kvalifikacines žinias ir įgūdžius sveikatinimo srityje dalyvaudami seminaruose, konferencijose: „Kūno kultūra ikimokykliniame amžiuje“, „Kūno kultūra ikimokyklinio ugdymo įstaigoje“, „Patarimai pradedančiam pedagogui“, „Kūno kultūros pamoka pradiniame ugdyme: žaidimai „FOR FUN“ sporto salėje“.

Šiaulių m. savivaldybės švietimo centro ikimokyklinių ugdymo įstaigų pedagogų ir vaikų pažintinėje konferencijoje „Mano sveikuoliška šeima“ lopšelio-darželio pedagogės parengė ir pristatė pranešimą „Man smagu, kai aš judu“, paruošė ugdytinius ir pristatė pranešimą pedagogų ir vaikų pažintinėje konferencijoje „Vaikų sveikata metų karuselėje“, dalyvavo Šiaulių ikimokyklinio ugdymo įstaigų sportiniame rytmetyje „Sportas, šypsena, mankšta – mano draugas visada“, respublikinėje priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo pedagogų konferencijoje „Ugdymo(si) lauke teorinės ir praktinės galimybės“, kur pristatė standinį pranešimą „Lauko erdvės, kaip edukacinės aplinkos, panaudojimo galimybės“, pravedė seminarą „Sveikatos stiprinimo veiklos ikimokyklinio ugdymo įstaigoje“.

Sistemiškai atliekame įstaigos vidaus veiklos įsivertinimą, darbuotojų ir tėvų apklausas. Vykdam veiklos įsivertinimą pagal „Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką“ (2005, Vilnius), veiklos srities „Parama ir pagalba vaikui, šeimai“ rodiklio „Vaiko poreikių tenkinimas“ pagalbinis rodiklis „Vaiko sveikatos stiprinimas“ įvertintas 3,4 lygiu. 2018 metais atliekant ugdytinių pasiekimų ir pažangos vertinimą, sritis „Sveikatos stiprinimas“ buvo įvertinta kaip viena iš aukščiausių pažangos ir pasiekimų sričių. Visų darželio ugdytinių pasiekimų žingsnių vidurkis šioje srityje – 4,1.

Atlikus veiklos vertinimą nustatytos stipriosios ir silpnosios sveikatos stiprinimo ir ugdymo veiklos pusės, rezultatai panaudoti tolimesniam veiklos planavimui.

SVEIKATINIMO VEIKLOS SSGG (SWOT) ANALIZĖ

VEIKLOS SRITYS	STIPRIOSIOS PUSĖS	SILPNOSIOS PUSĖS
<p>1. Sveikatos stiprinimo veiklos valdymo struktūra, politika ir kokybės garantavimas.</p> <p>1.1. Įstaigoje sudaryta sveikatos stiprinimo veiklos organizavimo grupė.</p> <p>1.2. Sveikatos stiprinimas įtrauktas į strateginį ir metinius veiklos planus.</p> <p>1.3. Numatytas sveikatos stiprinimo procesų ir rezultatų vertinimas.</p>	<p>Įstaigoje yra sveikatos stiprinimo veiklą organizuojanti grupė, kuri sudaryta iš administracijos atstovų, pedagogų, visuomenės sveikatos specialisto, tėvų atstovų.</p> <p>Sveikatos stiprinimas įtrauktas į lopšelio-darželio strateginį planą, metinį veiklos planą, grupių ugdomuosius planus.</p> <p>Sveikatos saugojimo ir stiprinimo klausimai svarstomi susirinkimų, posėdžių, diskusijų metu. Informacija pateikiama standuose, informacinėje sistemoje „Mūsų darželis“, įstaigos internetinėje svetainėje.</p> <p>Daugiau kaip pusė bendruomenės narių pagal savo kompetenciją dalyvauja atliekant sveikatos stiprinimo veiklą vertinimą.</p>	<p>Grupės nariai dirba komandoje nepasiskirstę konkrečių veiklos sričių.</p> <p>Atliekamas pavienių priemonių kiekybinis ir kokybinis vertinimas.</p> <p>Nėra sveikatos stiprinimo veiklos vertinimo sistemos.</p>
<p>2. Psichosocialinė aplinka.</p> <p>2.1. Kuriama ir puoselėjama gerų santykių bendruomenės narių tarpe atmosfera.</p> <p>2.2. Visiems bendruomenės nariams sudarytos galimybės dalyvauti programos vykdyme.</p> <p>2.3. Numatytos emocinės, fizinės, seksualinės, prievartos ir vandalizmo mažinimo priemonės.</p>	<p>Organizuojami seminarai, išvykos, mokymai darbuotojams bendravimo, bendradarbiavimo, komandinio darbo, emocinio mikroklimato kūrimo klausimais.</p> <p>Įstaigoje vyrauja geras mikroklimatas, pagrįstas pasitikėjimu ir geranoriškumu.</p> <p>Pedagogai ir kiti darbuotojai didelį dėmesį skiria partneriškam bendravimui su ugdytinių tėvais, stengiasi įsiklausyti ir reaguoti į jų poreikius, pastabas.</p> <p>Dauguma tėvų patenkinti darželio tvarka, aplinka, vaikų sveikatą ir saugą užtikrinančiomis priemonėmis.</p> <p>Programos vykdyme dalyvauja visi darbuotojai, visiems bendruomenės nariams sudarytos galimybės išsakyti savo nuomonę sveikatos stiprinimo ir ugdymo organizavimo klausimais.</p> <p>Parengtas smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos aprašas, priešmokyklinio ugdymo grupių vaikai dalyvauja prevencinėje programoje „Zipio draugai“, parengtas prevencinės veiklos planas, įgyvendintas 98 proc.</p>	<p>Neturime socialinio pedagogo, psichologo specialistų.</p> <p>Bendruomenės nariai pasyvūs teikiant pasiūlymus dėl priemonių psichosocialinei aplinkai gerinti.</p> <p>Ugdytinių tėvai tik epizodiškai dalyvauja prevenciniuose, sveikatinimo renginiuose.</p>
<p>3. Fizinė aplinka.</p> <p>3.1. Įstaigos teritorijos ir patalpų priežiūros užtikrinimas bei sveikos aplinkos kūrimas.</p> <p>3.2. Priemonės skatinančios visų bendruomenės narių fizinį aktyvumą.</p>	<p>Lopšelio-darželio aplinka orientuota į vaikų amžių ir poreikius. Visų grupių patalpos atitinka saugos ir sveikatos reikalavimus. Ugdymo priemonės, baldai pritaikyti vaikų amžiui, poreikiams. Apšvietimas, šildymas, valymas, vėdinimas, apsauga nuo tiesioginių saulės spindulių atitinka higienos normos reikalavimus.</p> <p>Lopšelio-darželio teritorija aptverta, rakinama, nevaikšto pašaliniai asmenys, įrengtos stebėjimo kameros. Lauko įrenginiai šiuolaikiški, spalvingi, saugūs, įvairūs, nuolat prižiūrimi, atnaujinami. Smėlio dėžės apsaugotos nuo užteršimo. Yra pavėsinės pasislėpti nuo tiesioginių saulės spindulių. Įrengta aptverta krepšinio aikštelė, yra mini stadionas su bėgimo taku. Atnaujinti takeliai aplink darželį. Buitinių atliekų aikštelė tinkamai įrengta ir prižiūrima. Per pastaruosius</p>	<p>Reikalingas mini stadiono (bėgimo takų) atnaujinimas.</p> <p>Žaidimų aikštelėse nepakanka įrengimų, kurie apsaugotų vaikus nuo tiesioginių saulės spindulių.</p> <p>Per mažas bendradarbiavimas su tėvais formuojant ikimokyklinukų sveikos mitybos įpročius.</p>

	<p>metus nėra įvykę šiurkščių sveikatos saugos reikalavimų pažeidimų ar nelaimingų atsitikimų.</p> <p>Dezinfekciniai preparatai, valikliai ir kt. cheminės medžiagos naudojamos tik pagal paskirtį, saugomos vaikams neprieinamose vietose.</p> <p>Vaikams sudarytos sąlygos fiziniam aktyvumui pasireikšti. Visoms grupėms 2 kartus per savaitę vyksta fizinės veiklos salėje, ryte organizuojamos ritminės mankštos. Aktyvios sportinės veiklos vykdomos visus metus.</p> <p>Darbuotojai ir aktyvesni tėvai dalyvauja ne tik lopšelio-darželio, bet ir miesto sportiniuose renginiuose.</p> <p>Maistas gaminamas lopšelyje-darželyje. Maisto gamavimo blokas atnaujintas, atitinka visus higienos reikalavimus. Vaikų maitinimas organizuojamas pagal sveikos mitybos principus, pagal patvirtintus valgiaraščius. Pritaikytas maitinimas alergiškiems vaikams.</p> <p>Grupių pedagogės, visuomenės sveikatos specialistas organizuoja renginius sveikos mitybos įgūdžių formavimui. Geriamo vandens kokybė atitinka visuomenės sveikatos teisės aktų reikalavimus. Vaikams prieinamose vietose nuolat pateikiamas geriamas vanduo.</p> <p>Dalyvaujame ES remiamose programose „Pienas vaikams“, „Vaisių vartojimo skatinimas švietimo įstaigose“.</p>	
<p>4. Žmogiškieji ir materialieji ištekliai.</p> <p>4.1. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo sveikatos stiprinimo ir sveikatos ugdymo klausimais organizavimas.</p> <p>4.2. Bendruomenės narių pasitelkimas sveikatos ugdymui.</p> <p>4.3. Metodinės medžiagos ir priemonių, reikalingų sveikatos ugdymui, aprūpinimas.</p> <p>4.4. Lopšelio-darželio partnerių įtraukimas.</p>	<p>Darželio pedagogai ir kt. specialistai dalyvauja kvalifikacijos tobulinimo renginiuose sveikatos stiprinimo ir sveikatos ugdymo klausimais. Nuolat teikiama informacija apie kvalifikacijos kėlimo renginius. Pedagogai savarankiškai kelia kvalifikaciją suaugusiųjų mokymosi informacinėje sistemoje www.smis.lt, dalyvauja konferencijose, rengia pranešimus.</p> <p>Pedagogams sudarytos sąlygos kelti kvalifikaciją darbo vietoje, vykdomos kolegialaus mokymosi veiklos.</p> <p>Pedagogai, kiti darbuotojai siūlo idėjas, dalyvauja visuotinėse akcijose, sveikatingumo renginiuose, rengia kūrybinių darbų parodas, gamina priemones.</p> <p>Pedagogai supažindinami su metodinės literatūros ir priemonių pasiūla. Numatomos tikslinės lėšos šioms priemonėms įsigyti.</p> <p>Darželis glaudžiai bendradarbiauja su Šiaulių lopšeliais-darželiais, propaguojančiais sveiką gyvenimo būdą. Į sveikatinimo veiklas kviečiame Šiaulių miesto Dainų mikrorajono lopšelius-darželius: „Žiogelis“, „Rugiagėlė“, „Dainelė“.</p> <p>Bendruojame su Dainų progimnazija, Šiaulių policijos komisariato prevencinio skyriaus specialistais, Šiaulių savivaldybės aplinkosaugos, sveikatos skyriaus specialistais, Šiaulių Pedagogine Psichologine tarnyba, sporto mokyklomis.</p>	<p>Nepakankama patirties, įgytos kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, sklaida. Neskirtas finansavimas investiciniams projektams įgyvendinti. Nedalyvaujame šalies ir tarptautiniuose projektuose, turint tikslą gerinti ir stiprinti vaikų sveikatą, pritraukti lėšų lauko įrengimų atnaujinimui.</p>

<p>5.Sveikatos ugdymas. 5.1. Sveikatos ugdymas įtrauktas į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) programas. 5.2. Sveikatos ugdymas organizuojamas visiems lopšelio-darželio vaikams. 5.3. Sveikatos ugdymas apima įvairias sveikatos sritis.</p>	<p>Pedagogai sveikatos ugdymo temas įtraukia į grupių ugdomosios veiklos planus, atsižvelgdami į metinio veiklos plano tikslus ir uždavinius bei individualius vaikų sveikatos stiprinimo poreikius. Sveikatos ugdymo temos susietos su darželio ikimokyklinio ugdymo programa „Pažinimo žingsneliai“, Bendrosios priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programos turiniu ir individualiomis vaikų ugdymo programomis.</p> <p>Sveikatos ugdymas apima visas ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus grupes. Siekiant ugdymo proceso kokybės, daug dėmesio skiriama fizinei, protinei, dvasinei sveikatai, sveikatos temų įvairovei. Grupių pedagogai, visuomenės sveikatos specialistas atlieka alkoholio, tabako ir kitų psichika veikiančių medžiagų vartojimo, patyčių prevenciją, skiria dėmesį fiziniam aktyvumui, sveikos mitybos, traumų ir nelaimingų atsitikimų bei ligų prevencijai. Su sveikatos ugdymo turiniu grupėse supažindinti tėvai, organizuojami susirinkimai, diskusijos sveikatos stiprinimo temomis.</p>	<p>Epizodiškas tėvų domėjimasis sveikatos ugdymo klausimais.</p>
<p>6. Sveikatą stiprinančios mokyklos veiklos sklaida ir tęstinumo laidavimas. 6.1. Sveikatos stiprinimo veiklos patirties sklaida įstaigoje. 6.2. Sveikatos stiprinančios veiklos patirties pavyzdžių sklaida už įstaigos ribų.</p>	<p>Sudarytas sveikatą stiprinančios grupės metinis veiklos planas ir pristatytas bendruomenei.</p> <p>Numatyti įvairūs sveikatos stiprinimo renginių ir priemonių sklaidos būdai.</p> <p>Sveikatos stiprinimo veikloje dalyvauja pedagogai, logopedas, visuomenės sveikatos specialistas, mitybos specialistas, tėvai.</p> <p>Sveikatos stiprinimo veiklos pavyzdžius kaupia kiekvienas pedagogas ir specialistas. Vyksta sklaida tarp kolegų. Sveikatos stiprinimo veikla įvairių renginių metu pristatoma tėvams.</p> <p>Įstaigos planuose numatyti renginiai ir priemonės sveikatos stiprinimui. Pedagogai dalyvauja mieste organizuojamuose renginiuose, yra parengę informacinės medžiagos apie sveikatą stiprinančios veiklos patirtį.</p>	<p>Nepakankama informacijos sklaida informacinėje sistemoje „Mūsų darželis“, lopšelio-darželio interneto puslapyje.</p> <p>Neužmegzti ryšiai su sveikatą stiprinančių mokyklų tinkle esančiomis įstaigomis.</p>

GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<p>Padėti šeimai ugdyti sveiką vaiką, teikiant kokybiškas sveikatingumo paslaugas, ieškant naujų bendradarbiavimo su šeima formų.</p> <p>Gerinti ugdymo kokybę, taikant aktyviuosius sveikatos ugdymo metodus, pažintinę tiriamąją veiklą, projektinio darbo metodą.</p> <p>Plėsti bendradarbiavimą su švietimo įstaigomis, perimti gerą patirtį, dalintis savo patirtimi.</p> <p>Dalyvauti projektinėje veikloje, siekiant pritraukti įvairių fondų lėšas.</p> <p>Bendradarbiaujant su socialiniais partneriais vykdyti sveikatinimo veiklas kitose erdvėse.</p> <p>Tobulinti bendruomenės narių kvalifikaciją ir kompetencijas bei sudaryti sąlygas jiems dalyvauti įvairiuose renginiuose.</p>	<p>Ne visi tėvai turi galimybes tenkinti vaiko poreikius aktyviai judėti, sportuoti, grūdintis, sveikai maitintis ir saugiai jaustis.</p> <p>Šeimose neskatinama sveika mityba, nesilaikoma sveikos mitybos principų.</p> <p>Į lopšelių-darželių ateina vis daugiau ir didesnių sveikatos problemų turinčių vaikų.</p> <p>Tėvų pasyvumas dalyvaujant lopšelio-darželio veiklose.</p> <p>Nepakankamas finansavimas, rėmėjų stoka.</p>

III. SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIORITETAI

TIKSLAS:

Stiprinti vaikų sveikatą, kurti integruotą ir vieningą sveikatos stiprinimo sistemą, sveikatai palankią saugią aplinką, siekiant fizinės, psichinės ir dvasinės darnos bendruomenėje.

UŽDAVINIAI:

1. Ugdyti vaikų sveikos gyvensenos nuostatas ir gebėjimus, ekologinį sąmoningumą, tenkinti natūralų poreikį judėti.
2. Kurti fiziškai ir psichologiškai saugią ir sveiką aplinką.
3. Plėtoti ir stiprinti lopšelio-darželio „Pupų pėdas“ bendruomenės tarpusavio santykius, bendradarbiauti sveikatingumo ugdymo veikloje.
4. Tobulinti sveikatos stiprinimo veiklos procesų valdymą ir vertinimą.
5. Užtikrinti sveikatos ugdymo kokybę.
6. Skleisti lopšelio-darželio „Pupų pėdas“ vaikų sveikatos saugojimo ir stiprinimo patirtį.

PRIORITETAI:

1. Kryptingas vaikų sveikatos saugojimo ir stiprinimo kompetencijos ugdymas.
2. Ugdymo kokybė vaikų sveikatos saugojimo ir stiprinimo srityje.
3. Sveikų, saugių sąlygų sudarymas visiems bendruomenės nariams.

IV. SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMA 2019–2023 METAMS

1-oji veiklos sritis. SVEIKATOS STIPRINIMO VEIKLOS VALDYMO STRUKTŪRA, POLITIKA IR KOKYBĖS GARANTAVIMAS.

Tikslas. Tobulinti sveikatos stiprinimo procesų valdymą ir vertinimą lopšelyje-darželyje „Pupų pėdas“.

Rodiklis	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
1 uždavinys. Didinti visos bendruomenės narių vaidmenį įgyvendinant sveikatos stiprinimo ir saugojimo programos nuostatas.			
1.1. Sveikatos stiprinimo veiklos organizavimo grupės sudarymas ikimokyklinio ugdymo įstaigoje.	1.1.1. Vaikų sveikatos saugojimo ir stiprinimo darbo grupės sudarymas. Pasiskirstymas atsakomybėmis už veiklos sritis.	Kasmet	Direktorius
	1.1.2. Visų bendruomenės narių įtraukimas į sveikatinimo veiklų planavimą: vykdant apklausas, dalyvaujant projektų kūrime, priimant sprendimus sveikatos stiprinimo klausimais.	Kasmet	Darbo grupė
	1.1.3. Informacijos pateikimas bendruomenei apie programos vykdymą.	2014–2018 m.	Darbo grupė
1.2. Sveikatos stiprinimas įtrauktas į ikimokyklinio ugdymo mokyklos veiklą.	1.2.1. Sveikatos stiprinimo nuostatų įtraukimas į 2018-2021 metų įstaigos strateginį veiklos planą.	2019–2023 m.	Direktorius
	1.2.2. Sveikatos stiprinimo veiklų įtraukimas į lopšelio-darželio metinį veiklos planą.	2019–2023 m.	Direktoriaus pavaduotojas ugdymui
	1.2.3. Ilgalaikis ir trumpalaikis ugdomosios veiklos planavimas grupėse.		

1.3. Sveikatos priežiūros mokykloje organizavimas.	1.3.1. Visuomenės sveikatos specialisto dalyvavimas įgyvendinant sveikatos stiprinimo programą (susipažindinimas su vaikų sveikatos problemomis, profilaktinių priemonių taikymas, sergamumo rodiklių aptarimas, analizės atlikimas). 1.3.2. Sveikatos priežiūros organizavimo tvarkos aprašas. 1.3.3. Sveikatingumo veiklų, prevencinių priemonių planavimas.	Kasmet 2019 m. Kasmet	Visuomenės sveikatos specialistas, mitybos specialistas Darbo grupė Visuomenės sveikatos specialistas
2 uždavinys. Tobulinti sveikatos stiprinimo procesų kokybės vertinimą.			
1.4. Sveikatos stiprinimo procesų ir rezultatų vertinimas.	1.4.1. Sveikatos stiprinimo programos įgyvendinimo vertinimas pagal numatytus kriterijus. 1.4.2. Veiklos įsivertinimo rezultatų panaudojimas sveikatos stiprinimo veiklos planavimui ir kokybės gerinimui.	Kasmet metų pabaigoje 2019–2023 m.	Darbo grupė
Laukiamas rezultatas – Komandinio darbo principais veikiančios darbo grupės veiksmingas darbas, efektyvus lopšelio-darželio sveikatos stiprinimo veiklos planavimas ir įgyvendinimas. Sveikatos stiprinimo sistemos sukūrimas, veiklos efektyvumo vertinimo kriterijų numatymas.			

2-oji veiklos sritis. PSICHOSOCIALINĖ APLINKA

Tikslas. Plėtoti ir stiprinti lopšelio-darželio „Pupų pėdas“ bendruomenės narių tarpusavio santykius, bendradarbiauti sveikatingumo ugdymo veikloje.

Rodiklis	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
Uždavinys. Užtikrinti glaudžius ryšius tarp lopšelio-darželio bendruomenės narių: vaikų, pedagogų, kitų darbuotojų, tėvų.			
2.1. Gerų tarpusavio santykių kūrimas ir puoselėjimas.	2.1.1. Išvykos, bendri renginiai, parodos, sportinės varžybos, sporto šventės, konkursai, bendri projektai. 2.1.2. Paskaita tėvams „Pirmieji žingsniai darželio link“. 2.1.3. Renginiai, skirti akcijai „Savaitė be patyčių“. 2.1.4. Seminarai bendravimo įgūdžių tobulinimo, konfliktų sprendimo, bendruomenės kūrimo temomis darbuotojams.	Kasmet Kasmet Kartą per metus	Darbo grupė Direktorius Darbo grupė Direktoriaus pavaduotojas ugdymui
2.2. Galimybių ir sąlygų dalyvauti programos vykdyme visiems bendruomenės nariams sudarymas.	2.2.1. Sveikatos stiprinimo renginiai, kūrybinės dirbtuvės, vaikų ir tėvų, darbuotojų parodos, bendri tėvų susirinkimai, apskrito stalo diskusijos, apklausos.	2019–2023 m.	Darbo grupė
2.3. Agresyvaus, grubaus elgesio apraiškos ikimokyklinio ugdymo mokykloje.	2.3.1. Tarptautinės programos „Zipio draugai“ vykdymas. 2.3.2. Vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių nustatymas ir jų tenkinimas. 2.3.3. Tinkamo elgesio grupių taisyklės, susitarimai. 2.3.4. Švietimo pagalbos netinkamai	2019–2023 m. Kasmet Kasmet Nuolat	Direktoriaus pavaduotojas ugdymui VGK pirmininkas Pedagogai Direktoriaus

	besielgiantiems ugdytiniams teikimo tvarkos aprašo vykdymas.		pavadootojas ugdymui
Laukiamas rezultatas – Lopšelyje-darželyje vyraus saugi psichosocialinė aplinka, grįsta bendruomeniškumo, bendradarbiavimo, pagalbos principais. Bus tenkinami įvairių gabumų vaikų poreikiai, tėvų lūkesčiai. Bendruomenė aktyviai dalyvaus vaikų sveikatos stiprinančios programos įgyvendinime: renginiuose, prisidės juos organizuojant, išsakys savo nuomonę, teiks idėjas. Bendruomenės nariai motyvuotai sieks išsikeltų tikslų įgyvendinimo sveikatos stiprinimo srityje.			

3-oji veiklos sritis. FIZINĖ APLINKA

Tikslas. Kurti ir puoselėti saugos ir sveikatos reikalavimus atitinkančią vaikų ugdymo aplinką.

Rodiklis	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
1 uždavinys. Puoselėti ir turtinti sveikatą tausojančias, fiziškai saugias ugdymo(si) aplinkas.			
3.1. Įstaigos teritorijos ir patalpų priežiūros užtikrinimas bei aplinkos puoselėjimas.	3.1.1. Darželio teritorijos želdinių, krūmų atnaujinimas, gėlynų sodinimas. Lauko edukacinių aplinkų atnaujinimas (įsigytos 2 naujas smėlio dėžės, 3 lauko įrenginiai vaikų fiziniam aktyvumui, atnaujintas bėgimo takas mini stadione) Edukacinių erdvių plėtojimas lauke, išpiešiant aktyvią veiklą skatinančius elementus. Sveikatingumo takelio pagal S. Kneipo metodiką įrengimas. Apšvietimo sistemos atnaujinimas aktų salėje, koridoriuose.	2019–2023 m. 2020 m. Nuolat 2020 m. 2019 m.	Ūkvedys Auklėtojų padėjėjai Ūkvedys Direktorius Direktoriaus pavadootojas ugdymui
2 uždavinys. Skatinti lopšelio-darželio bendruomenės narių fizinį aktyvumą.			
3.2. Bendruomenės narių fizinio aktyvumo skatinimas.	3.2.1. Dalyvavimas šalies, rajono, miesto fizinį aktyvumą skatinančiuose renginiuose: - Olimpinės dienos renginiuose („Mažasis futboliukas“, „Ikimokyklinukų žiemos olimpiada“); - respublikiniame konkurse „Sveikuolių sveikuoliai“; - respublikiniame LTOK ir RIUKKPA organizuojamame projekte „Lietuvos mažųjų žaidynės“; - respublikinės ikimokyklinių įstaigų kūno kultūros pedagogų asociacijos organizuojamoje akcijoje „Sportuojantis koridorius“; - Šiaulių l/d „Žiogelis“ organizuojamame sportiniame rytmetyje „Mažoji mylia“; - projekto „Sveikatiada“ inicijuojamose veiklose; - įstaigos sveikatinimo renginiuose (projektuose): „Apibėk aplink darželį“; „Sveikų pėdučių dienele“, „Linksmosios estafetės“, „Kamuolio diena“, „Sveikai maitinuosi ir judu – sveikas esu“, „Zumba popietė“; - šeimų sporto šventėse „Ir mamytę, ir tėvelį mes aplenkė galim“ ir kt.; - Tarptautiniuose eTwinning projektuose,	2019–2023 m.	Darbo grupė Pedagogai Direktoriaus pavadootojas ugdymui

	skatinančiuose ugdytinių judėjimą; - Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro organizuojamame projekte „Sveikata visus metus“; - edukacinėse išvykose į Teniso kortus, jaunųjų gamtininkų stotį, Šiaulių Universiteto botanikos sodą, irklavimo mokyklą ir kt.; - Įvairių trenerių (jogos, krepšinio, regbio ir pan.) kvietimas į svečius. 3.2.2. Vaikų fizinį aktyvumą rytinių mankštų ir kūno kultūros užsiėmimų metu.		
3 uždavinys. Formuoti vaiko sveikos gyvensenos nuostatas, suteikti tėvams žinių apie sveiką mitybą.			
3.3. Mitybos ir geriamojo vandens prieinamumo užtikrinimas.	3.3.1. Dalyvavimas ES ir valstybės remiamose programose „Pienas vaikams“, Vaisių vartojimo skatinimo programa mokyklose. 3.3.2. Informacija tėvams apie sveikos mitybos svarbą ir prieinamumą informaciniame sistemoje „Mūsų darželis“, lopšelio-darželio interneto puslapyje, grupių stenduose, susirinkimų metu. 3.3.3. Rytmečių, švenčių, susitikimų sveikai mitybai populiarinti organizavimas. Edukacinės išvykos į Žaliūkių malūną, dalyvavimas programose „Duonos kepimas“, „Lino kelias“ ir kt. 3.3.4. Mitybos individualizavimas atsižvelgiant į vaiko sveikatą (alerginės ligos, virškinimo sutrikimai ir kt.).	2019–2023 m.	Visuomenės sveikatos specialistas Mitybos specialistas Pedagogai
Laukiamas rezultatas – Organizuojamas subalansuotas, individualizuotas vaikų maitinimas taikant sveikos mitybos principus. Gerės vaikų mityba, sveikata. Tėvai sveikos mitybos principus taikys ir namų aplinkoje.			

4-oji veiklos sritis. ŽMOGIŠKIEJI IR MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

Tikslas. Sutelkti lopšelio-darželio žmogiškuosius ir materialius išteklius sveikatos stiprinimui ir ugdymui gerinti.

Rodiklis	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
Uždavinys. Plėtoti bendruomenės narių kompetencijas sveikatos ugdymo ir saugojimo klausimais. Bendrauti ir bendradarbiauti su socialiniais partneriais. Racionaliai naudoti išteklius.			
4.1. Mokytojų ir kitų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo sveikatos stiprinimo ir ugdymo klausimais organizavimas.	Seminarai, konferencijos, pedagogų tarybos posėdžiai, diskusijos, patirties mainai sveikatos saugojimo ir stiprinimo klausimais.	2019–2023 m.	Direktorius Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Metodinės grupės pirmininkas
4.2. Lopšelio-darželio bendruomenės narių pasitelkimas sveikatos ugdymui.	4.2.1. Savivaldos institucijų įtraukimas į sveikatingumo klausimų sprendimą. 4.2.2. Tėvų informavimas apie sveikatos saugojimo ir stiprinimo priemones darželyje. Tėvų idėjų generavimas. 4.2.3. Tėvų iniciatyvų palaikymas, įtraukimas į procesų vykdymą. 4.2.4. Glaudaus bendradarbiavimo stiprinimas su socialiniais partneriais.	2019–2023 m. Nuolat 2019–2023 m.	Direktorius Pedagogai Direktorius Direktoriaus

			pavadootojas ugdymui
4.3. Apsirūpinimas metodine medžiaga, sveikatos ugdymui reikalingomis priemonėmis.	4.3.1. Poreikio sveikatos ugdymo priemonių įsigijimo klausimais tyrimas, tikslinių lėšų metodinei medžiagai ir kitoms sveikatos ugdymui reikalingoms priemonėms įsigyti numatymas. 4.3.2. Metodinės medžiagos sveikatos ugdymo klausimais įsigijimas, sisteminimas. 4.3.3. Grupių bibliotekėlių turinimas sveikatingumo leidiniais.	Kasmet	Direktoriaus pavadootojas ugdymui Pedagogai
4.4. Partnerių įtraukimas į sveikatos ugdymo procesą.	4.4.1. Renginiai kartu su Dainų progimnazija, lopšeliais-darželiais „Rugiagėlė“, „Žiogelis“, „Dainelė“ ir kt. socialiniais partneriais. 4.4.2. Glaudus bendradarbiavimas sveikatos stiprinimo klausimais su Pedagogine psichologine tarnyba, Visuomenės sveikatos centru, sporto mokyklomis, mokyklomis, dalyvaujančiomis sveikatą stiprinančių mokyklų tinkle.	2019–2023 m.	Darbo grupė Pedagogai
Laukiamas rezultatas – Pedagogai tobulins savo kvalifikaciją, įgytos žinios ir gebėjimai bus tikslingai panaudojami sveikatos stiprinimo ir ugdymo procese. Vyks kryptingas bendradarbiavimas su socialiniais partneriais. Dalyvaujant sveikatą stiprinančių mokyklų tinkle, bus sudarytos sąlygos dalintis idėjomis, patirtimi, užmegzti naujas pažintis. Darbas vaikų sveikatos kompetencijos ugdymo srityje bus nuoseklus ir sistemingas.			

5-oji veiklos sritis. SVEIKATOS UGDYMAS.

Tikslas. Užtikrinti kokybišką sveikatos ugdymą lopšelyje-darželyje.

Rodiklis	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
Uždavinys. Vykdyti sveikatos ugdymo veiklos plėtrą, atsižvelgiant į vaikų amžiaus ir individualius poreikius.			
5.1. Sveikatos ugdymo įtraukimas į lopšelio-darželio ugdymo(si) programas.	5.1.1. Sveikatos ugdymo programos integravimas į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas. 5.1.2. Programos „Etnokultūra ir gamta“ parengimas ir įgyvendinimas. 5.1.3. Dalyvavimas Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro organizuojamuose renginiuose. 5.1.4. Priemonių, nekenkiančių ir nežalojančių sveikatos, įsigijimas (saugi medžiaga, nėra aštrių kampų, atitinkamas priemonių dydis ir kt.).	2019–2023 m.	Pedagogai Darbo grupė
5.2. Sveikatos ugdymo organizavimas visiems lopšelio-darželio vaikams.	5.2.1. Visų amžiaus grupių, visų poreikių ugdytinių įtraukimas į sveikatos ugdymą.	2019–2023 m.	Pedagogai Visuomenės sveikatos specialistas Direktoriaus pavadootojas ugdymui
5.3. Sveikatos ugdymas apima įvairias sveikatos sritis.	5.3.1. Įvairių sveikatos ir sveikatinimo temų įtraukimas į lopšelio-darželio grupių metinius ir savaitinius veiklos planus. 5.3.2. Projektinės veiklos, susijusios su gyvenimo įgūdžių formavimu, laikmečio	2019–2023 m.	Direktoriaus pavadootojas ugdymui Specialistai Pedagogai

	<p>aktualijomis, naujovėmis, atsižvelgiant į esamus poreikius ir keliamus tikslus, stiprinimas.</p> <p>5.3.3. Metodų įvairovės ugdymo procese užtikrinimas.</p> <p>5.3.4. Tėvų informavimas apie vaikų sveikatos ugdymo organizavimą susirinkimų, individualių pokalbių metu, darželio internetinėje svetainėje, informacinėje sistemoje „Mūsų darželis“, informaciniuose stenduose.</p> <p>5.3.5. Švenčių, pramogų kartu su tėvais organizavimas: sveikos mitybos savaitės, diena be automobilio, sporto šventės, šviri ir saugi aplinka vaikams.</p>		<p>Pedagogai</p> <p>Pedagogai</p> <p>Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Specialistai</p> <p>Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Pedagogai</p>
<p>Laukiamas rezultatas – daugiau dėmesio bus skiriama vaiko fizinei, emocinei sveikatai. Ugdymo turinys atitiks vaikų amžių, individualius poreikius, gebėjimus ir bus orientuotas į vaiko asmenybės ūgtį, tobulėjimą. Didelė sveikatos temų įvairovė sudarys pedagogui galimybę rinktis, atsižvelgiant į tos grupės poreikius, įgūdžius, gebėjimus. Bendruomenės nariai taps aktyvesni sveikatos stiprinimo ir saugojimo srityje.</p>			

6-oji veiklos sritis. SVEIKATĄ STIPRINANČIOS MOKYKLOS VEIKLOS SKLAIDA IR TĘSTINUMO LAIDAVIMAS.

Tikslas. Skleisti sveikatos stiprinimo įstaigos patirtį vietos bendruomenei ir už jos ribų.

Rodiklis	Priemonė	Data	Atsakingi asmenys
1 uždavinys. Dalintis sveikatos stiprinimo veiklos gerąja patirtimi ikimokyklinėje įstaigoje.			
6.1. Sveikatos stiprinimo veiklos patirties sklaida įstaigoje.	<p>6.1.1. Atviros veiklos įstaigos pedagogams.</p> <p>6.1.2. Grupių individualių sveikatos programų, projektų įgyvendinimo analizė, įsivertinimas, sklaida.</p> <p>6.1.3. Sveikatinimo veiklos organizavimo metodų mugė.</p> <p>6.1.4. Lankstinukų, atmintinių rengimas sveikatos saugojimo temomis, informacinės sistemos panaudojimas sveikatos stiprinimo veiklos patirties sklaidai.</p> <p>6.1.5. Su sveikatinimo veikla susijusios informacijos talpinimas įstaigos internetinėje svetainėje, skyrelyje „Sveikata“.</p>	2019–2023 m.	<p>Darbo grupė Direktoriaus pavaduotoja ugdymui</p> <p>Darbo grupė</p>
2 uždavinys. Užtikrinti sveikatą stiprinančios mokyklos sklaidą už įstaigos ribų.			
6.2. Lopšelio-darželio veiklos tęstinumas ir patirties sklaida už įstaigos ribų.	<p>6.2.1. Sėkmingų sveikatos stiprinimo ir ugdymo veiklos pavyzdžių pristatymas įvairiuose renginiuose.</p> <p>6.2.2. Bendradarbiavimas su LSSMT koordinatoriais, gerosios patirties sklaida su tinklo nariais.</p>	2019–2023 m.	Darbo grupė
<p>Laukiamas rezultatas – Įvairiomis komunikacijos priemonėmis vykdoma gerosios darbo patirties sklaida.</p>			

V. SVEIKATOS STIPRINIMO VEIKLOS VERTINIMAS

Sveikatos saugojimo ir stiprinimo veiklos vertinimas bus atliekamas kasmet, kalendorinių metų pabaigoje, remiantis numatytais kriterijais. Vykdam programos vertinimą, bus naudojami metodai: veiklos stebėjimas ir aptarimas, vaikų individualios pažangos analizė, anketavimas, vaizdinės medžiagos analizė, dokumentų analizė, atvejų analizė, apklausos, pokalbiai su tėvais, pokalbiai su vaikais, lopšelio-darželio darbuotojais, vaikų sergamumo analizė.

Vertinimo kriterijai

1. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų sveikos gyvensenos įgūdžiai.
2. Įstaigos bendruomenės aktyvumas įgyvendinant sveikatos ugdymo priemones.
3. Įstaigos pedagogų ir specialistų gerosios patirties skleidimas ir kvalifikacijos kėlimas.
4. Įstaigos ugdymo(si) aplinka.

VI. LĖŠŲ ŠALTINIAI

Programai įgyvendinti bus skiriamos Mokymo lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos, įstaigos pajamų ir paramos lėšos.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Kiekvienas bendruomenės narys gali siūlyti idėjas sveikatos stiprinimo programos įgyvendinimui. Su sveikatos stiprinimo programa supažindinami visi bendruomenės nariai. Vaikų sveikatos stiprinimo programos pakeitimai galimi lopšelio-darželio tarybos pritarimu, atsižvelgiant į bendruomenės poreikius.
